

Predikcia dopytu po stavebných prácach v roku 2006

Úvod

V roku 2005 zaznamenalo stavebníctvo najväčšiu dynamiku rastu od roku 1998. Prispel k tomu celý rad faktorov. Prejavili sa výsledky postupnej stabilizácie podmienok podnikania v dôsledku zavádzania reforiem a legislatívnych zmien. Zlepšili sa podmienky získavania domácich zdrojov investovania, vytvoril sa väčší priestor pre vstup zahraničných investorov. Rast stavebnej produkcie a zamestnanosti pozitívne ovplyvnila aj možnosť čerpať finančné prostriedky z európskych fondov, uzatvárať kooperačné vzťahy so zahraničnými partnermi, využívať ich kapitálovú silu, skúsenosti v oblasti organizácie a riadenia a ich obchodné kontakty. S celkovým ekonomickým rastom sa vytvorili nové príležitosti pre stavbárov a je predpoklad, že aj v roku 2006 pozitívne smerovanie slovenského stavebníctva bude pokračovať.

1. Vyhodnotenie vývoja stavebníctva v roku 2005

Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR zaznamenalo odvetvie stavebníctva v roku 2005 najvyššiu dynamiku za posledných sedem rokov. Stavebná produkcia bola vyprodukovaná v objeme 122,2 mld. Sk (ceny bežného roka) a v porovnaní s rokom 2004 vzrástla v stálych cenách roka 2000 o 14,7 %, čo je o 5,6 percentuálneho bodu viac ako úroveň hornej hranice predpokladanej v predikcii na rok 2005. Vo všetkých veľkostných skupinách podnikov podľa počtu zamestnancov objem stavebnej produkcie vzrástol. Najvyšší nárast (o viac ako 30 %) zaznamenali podniky s počtom zamestnancov 20-49 a 250-499 osôb.

Prevažná časť stavebnej výroby v objeme 117,1 mld. Sk bola realizovaná v tuzemsku a tvorila 95,8 % z celkového objemu. Z hľadiska štruktúry tuzemskej produkcie nová výstavba vrátane rekonštrukcií a modernizácií vzrástla o 15,1 % a tvorila 80 %. Stavebné práce na opravách a údržbe vzrástli oproti roku 2004 o 14,7 % a ich podiel na objeme tuzemskej produkcie bol 19,5 %. Ostatné práce predstavovali 0,5 %. Podiel súkromného sektora tvoril 99,7 % z celkového objemu stavebnej výroby.

Po miernom poklese exportu stavebných prác v roku 2004 vzrástol objem v uplynulom roku o 9,2 % a tvoril 4,2 % z celkového objemu stavebnej produkcie.

V nadväznosti na rast stavebnej produkcie zvýšila sa aj zamestnanosť v tomto odvetví. Kým v roku 2004 pracovalo v stavebníctve 133,4 tis. osôb, v roku 2005 sa ich počet zvýšil o 9,1 tis. osôb na 142,5 tis. osôb, čo predstavuje medziročne nárast o 6,9 %. Zamestnanosť vzrástla hlavne v podnikoch do 249 zamestnancov a u živnostníkov. V podnikoch s 250 a viac zamestnancami sa znížil ich počet o cca 5-10 %. Počet pracovníkov v stavebníctve sa priblížil k hornej hranici uvažovanej v predikcii na rok 2005. Takmer celé zvýšenie bolo zaznamenané v kategórii „robotníci na stavebných prácach“, zatiaľ čo stav THP a pomocných robotníkov sa oproti roku 2004 len mierne zvýšil.

Vyšší rast objemu stavebnej produkcie oproti rastu zamestnanosti pozitívne ovplyvnil aj vývoj produktivity práce zamestnanca. Produktivita práce zamestnanca v odvetví

stavebníctva vzrástla o 7,3 % na 851,1 tis. Sk a oproti predpokladom v predikcii na rok 2005 to predstavuje nárast o 4,8 percentuálnych bodov. Produktivita práce vzrástla vo všetkých skupinách podnikov, najviac v podnikoch s počtom zamestnancov 250 a viac osôb.

Priemerná nominálna mzda zamestnanca v stavebníctve vzrástla o 6 % na 13 867,- Sk a reálna mzda o 3,2 %. Oproti celoslovenskému priemeru však nominálna mzda v stavebníctve je nižšia o viac ako 3 tis. Sk. Najvyššia priemerná nominálna mzda je v stavebných podnikoch s 250 a viac zamestnancami (nad 22 tis. Sk) a najnižšia u živnostníkov (9 tis. Sk).

2. Východiská pre stanovenie predikcie

Vyhliadky vývoja slovenského hospodárstva na rok 2006 sú, napriek politickým neistotám, ktoré súvisia s predčasnými parlamentárnymi voľbami, priaznivé. Hrubý domáci produkt Slovenska by mal podľa rezortu financií vzrásť o 5,8 %, priemerná ročná miera inflácie by mala dosiahnuť hodnotu 3,5 %, reálny rast produktivity práce sa predpokladá vo výške 4,8 % a priemerná miera evidovanej nezamestnanosti 10,9 %. Hlavným motorom hospodárskeho rastu bude aj v roku 2006 domáca spotreba, najmä investície.

V roku 2006 predpokladáme rast stavebnej produkcie, jeho dynamika sa však oproti roku 2005 zmierni. Stavebníctvo bude naďalej zamerané hlavne na tuzemskú produkciu, aj keď domáci dopyt po stavebných prácach naďalej nebude adekvátny existujúcim kapacitám. Napriek tomu, že pracovné príležitosti budú od mája prístupnejšie aj v niektorých ďalších krajinách EÚ, vývoz stavebných kapacít zostane ovplyvňovaný obmedzujúcimi opatreniami či prechodnými obdobiami vo voľnom pohybe osôb v pôvodných krajinách EÚ. Výraznejší rast vývozu stavebných prác na zahraničné trhy neočakávame.

Vo vývoji štruktúry stavebnej produkcie podľa smerov výstavby rozhodujúcim segmentom budú bytové budovy a inžinierske stavby, najmä dopravná a vodohospodárska infraštruktúra. Nárast očakávame v priemyselných stavbách hlavne v budovaní chýbajúcich kapacít priemyselných parkov a logistických centier. Pokračovať bude výstavba budov pre administratívu a budov pre obchod a služby, počítame aj s prírastkom športových a rekreačných stavieb. Z hľadiska regionálneho rozvoja je dôležité, že výstavba sa postupne presunie z Bratislavy a priľahlých lokalít aj do ostatných regiónov, v ktorých okrem technického vybavenia (zásobovanie pitnou vodou, odkanalizovanie, energetika a pod.) budú investície smerovať aj do obchodných a zábavných centier.

Z hľadiska financovania investícií významným zdrojom zostanú priame zahraničné investície. Vzhľadom na rozbehnuté predchádzajúce investície zahraničných investorov nepredpokladáme negatívny dopad na stavebníctvo v dôsledku rozhodnutia vlády dočasne prerušiť privatizačný proces. Pokračovať bude trend znižovania verejných investícií, investície budú zo strany štátu podporované zlepšovaním podmienok pre podnikanie, napr. zákonom o priemyselných parkoch a podľa pravidiel v poskytovaní individuálnej štátnej pomoci investorom. Pozitívne budú na objem stavebných prác vplývať aktivity súvisiace s možnosťou čerpať prostriedky z európskych fondov. Pre rozhodujúcu časť domácej podnikateľskej sféry zostanú najprístupnejším zdrojom krytia investičných zámerov bankové úvery a ostatné súkromné zdroje.

3. Predikcia vývoja stavebných prác v roku 2006

Na základe predpokladov uvedených vo východiskách pre stanovenie predikcie očakávame, že aj v roku 2006 bude pokračovať rast stavebnej produkcie. Jej predpokladaný objem podľa jednotlivých oblastí činností uvádzame v tabuľke č. 1 a v grafoch č. 1. a 2.

Štruktúra očakávaného objemu stavebnej produkcie v roku 2006 (v mld. Sk)

Tabuľka č. 1

Oblasť činností	Predikcia na rok 2006	
	minimálny objem	maximálny objem
1. Bytová výstavba	50,4	50,4
2. Výstavba diaľnic, rýchlostných ciest, výstavba a rekonštrukcia cestnej siete	21,3	23,3
3. Železničná výstavba	9,0	9,0
4. Verejné práce bez dopravnej infraštruktúry financovanej z kapitoly MDPT SR	4,7	4,7
5. Export stavebných prác	5,5	6,0
6. Ostatná výstavba	40,1	45,6
Objem stavebnej produkcie spolu (v bež. cenách) 122,2	131,0	139,0
Index 2006/2005 v %	107,2	113,7
Objem stavebnej produkcie spolu (v stál. cenách) 93,5	97,0	103,2
Index 2006/2005 v %	103,7	110,4

Vývoj stavebnej produkcie v stálych cenách roka 2000

Graf č. 1

Predikovaný objem stavebnej produkcie v roku 2006 v %

Graf č. 2

4. Zdôvodnenie predpokladaného vývoja

Predpokladáme, že objem stavebnej produkcie v cenách bežného roka vo výške 129,4 až 137,4 mld. Sk bude vo vybraných oblastiach stavebnej činnosti krytý nasledovnými zdrojmi.

4.1 Bytová výstavba

V súlade so zákonom č. 655/2005 z. z. o štátnom rozpočte na rok 2006 sú zdroje zo štátneho rozpočtu pre rok 2006 vyčlenené na podporu bývania v celkovej sume 6 597,9 mil. Sk, podľa jednotlivých programov nasledovne:

Štátny fond rozvoja bývania	2 768 300 tis. Sk
Programy rozvoja bývania MVRR SR	
• Dotácie na obstarávanie nájomných bytov a technickej vybavenosti	1 554 628 tis. Sk
• Dotácie na odstránenie systémových porúch	150 000 tis. Sk
• Zatepl'ovanie	350 000 tis. Sk
• Program záruk	80 000 tis. Sk
Štátna prémie k stavebnému sporeniu	1 045 000 tis. Sk
Bonifikácia úrokov hypotekárnych úverov	650 000 tis. Sk
Spolu	6 597 928 tis. Sk

Za účasti týchto zdrojov a ďalších ako sú vlastné zdroje ŠFRB, hypotekárne banky a stavebné sporiteľne, vstúpi do oblasti bytovej výstavby v roku 2006 celkom 33 607 128 tis. Sk podľa jednotlivých zdrojov nasledovne:

Spolu bytová výstavba	16 080 528 tis. Sk
Z toho:	
• Hypotekárne úvery	6 000 000 tis. Sk
• Stavebné sporenie	3 800 000 tis. Sk
• ŠFRB vrátane vlastných zdrojov	4 022 500 tis. Sk
• Dotácie na obstarávanie nájomných bytov	1 115 028 tis. Sk
• Dotácie na obstarávanie nájomných bytov Pre rómske osady	143 000 tis. Sk
• Iné úvery za účelom bývania	1 000 000 tis. Sk
Výstavba technickej infraštruktúry	246 600 tis. Sk
Spolu obnova bytového fondu	17 280 000 tis. Sk
Z toho:	
• Dotácie na odstránenie systémových porúch	200 000 tis. Sk
• Úvery na obnovu bytového fondu (hypotekárne úvery, stavebné sporenie, ŠFRB)	17 000 000 tis. Sk
• Program záruk	80 000 tis. Sk
Spolu	33 607 128 tis. Sk

Predpokladáme ďalej, že z vlastných zdrojov fyzických alebo právnických osôb (iných než horeuvedených) budú do bytovej výstavby v roku 2006 plynúť ďalšie finančné prostriedky, ktoré odhadujeme vo výške cca 16 800 mil. Sk. Po zohľadnení tejto skutočnosti očakávame, že reálny objem stavebnej produkcie vyprodukovaný v oblasti bývania za účasti všetkých zdrojov krytia t.j. štátneho rozpočtu, peňažných ústavov, vlastných zdrojov fyzických a právnických osôb, obcí a iných zdrojov sa bude v bežných cenách pohybovať vo výške cca 50,4 mld. Sk.

4.2 Verejné práce

Z finančných prostriedkov určených na obstaranie kapitálových aktív predstavujú prostriedky určené na realizáciu stavieb a ich technického zhodnotenia sumu 6,0 mld. Sk. Kapitálové transfery (verejná správa, jednotlivci, neziskové právnické osoby, nefinančné právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia) síce MF SR nečlení na stavby a stroje, predpokladáme však, že asi tretina z celkového objemu 34,8 mld. Sk bude použitá na stavebné práce. Celkove potom na realizáciu verejných prác je v štátnom rozpočte vyčlenených cca 17 mld. Sk. Tento objem zodpovedá zámerom vlády znižovať deficit verejných financií, pričom ale neobmedziť potrebné investície do oblastí, ktoré sú predpokladom zabezpečenia konkurencieschopnosti jednotlivých rezortov.

K stavebným akciám väčšieho rozsahu realizovaným v rámci verejných prác (okrem dopravnej infraštruktúry) patria napr.

• Zásobovanie vodou a odkanalizovanie regiónu Orava	853,6 mil. Sk
• Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry	201,0 mil. Sk
• Budovanie a rozvoj zdravotníckej infraštruktúry	158,5 mil. Sk
• Výstavba cyklotrónového centra SR	344,8 mil. Sk
• Výstavba budovy ZÚ Berlín	172,4 mil. Sk
• Vranov – pitná voda a odkanalizovanie v povodí Tople	328,2 mil. Sk
• Prešov – pitná voda a odkanalizovanie v povodí Torysy	438,1 mil. Sk.

Spolu na verejných prácach bez dopravnej infraštruktúry, ktorú hodnotíme v nasledujúcej časti, predpokladáme prestavať **cca 4,7 mld. Sk.**

4.3 Výstavba diaľnic, rýchlostných a ostatných ciest

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR predpokladá, že na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest sa v roku 2006 využijú investície vo výške takmer 19 mld. Sk. V štátnom rozpočte je pre tento účel vyčlenených 6,1 mld. Sk a z vlastných zdrojov ministerstva sa použije 8,3 mld. Sk. Zbytok bude použitý zo štrukturálnych fondov, kohézneho fondu a z predaja diaľničných známok. V tomto roku sa predpokladá odovzdať 44 km diaľnic a rýchlostných ciest (17 km diaľnic a 27 km rýchlostných ciest), čo by znamenalo nárast oproti minulému roku o 23 km.

Medzi novoodovzdanými cestami by mali byť úseky D1 Vrútky-Hričovské Podhradie, D3 Hričovské Podhradie- Žilina Strážov, Tornaľa obchvat, Obchvat Ožďany a úsek R1 Rudno nad Hronom-Žarnovica.

Na výstavbu a rekonštrukciu cestnej siete sú na tento rok vyčlenené finančné prostriedky v objeme 2,7 mld. Sk.

Predpokladáme, že pri výstavbe diaľnic, rýchlostných ciest a výstavbe a rekonštrukcii ostatných ciest sa vykonajú v roku 2006 stavebné práce v objeme **21,3 – 23,3 mld. Sk.** V porovnaní s investíciami v minulom roku by to predstavovalo nárast o cca 61 percent.

4.4 Železničná výstavba

Aj v roku 2006 bude železničná výstavba orientovaná v prevážnej miere na modernizáciu jestvujúcich železničných tratí s cieľom zvýšiť ich prepravnú rýchlosť. Na rozvoj železničnej infraštruktúry budú v tomto roku použité finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu vo výške 3,4 mld. Sk, z vlastných zdrojov MDPT SR 1,3 mld. Sk, z kohézneho fondu 2,1 mld. Sk, z fondu ISPA 1,3 mld. Sk a štrukturálnych fondov 0,9 mld. Sk. Ide hlavne o modernizáciu nasledovných úsekov železničných tratí:

- Bratislava Rača – Trnava 2,0 mld. Sk
- Trnava – Nové Mesto nad Váhom 1,5 mld. Sk
- Piešťany – Nové Mesto nad Váhom 2,5 mld. Sk
- elektrifikácia trate Zvolen – B. Bystrica 0,8 mld. Sk
- výstavba podchodov a nástupísk Poprad Tatry 0,3 mld. Sk.

Celkovo očakávame prestavať na stavbách železničnej dopravnej siete objem prác vo výške **cca 9,0 mld. Sk.**

4.5 Ostatná výstavba

Finančné prostriedky na ostatnú výstavbu predstavujú približne tretinu z predpokladaných financií na stavebné práce v roku 2006. Ide hlavne o objem stavebných prác financovaných zo súkromných zdrojov domácich a zahraničných podnikateľov a európskych fondov. Pri odhadovaní predpokladaných objemov vychádzame z poznatkov získaných vlastným prieskumom stavebného trhu a informácií od podnikateľských subjektov, zväzov a združení pôsobiacich v stavebníctve. Výpovedná hodnota získaných informácií je však ovplyvnená nedostatkom štatistických zisťovaní o vývoji súkromných investícií ako i absenciou údajov o prvotných investičných zámeroch veľkého množstva potenciálnych investorov.

Celkovo čakáme, že ostatná výstavba bude v podstatnej časti financovaná z domácich súkromných zdrojov (cca 26 – 28 mld. Sk) priamych zahraničných investícií (cca 10-12 mld. Sk) a z európskych fondov (cca 4-6 mld. Sk). Predpokladáme, že prostredníctvom týchto finančných zdrojov sa vykonajú stavebné práce v objeme 40,1 – 45,6 mld. Sk.

Z hľadiska smerov výstavby vychádzame z predpokladu, že v súlade s očakávaným rastom podielu priemyslu v ekonomike zvýši sa aj podiel stavebných prác na výstavbe **priemyselných objektov, vrátame priemyselných parkov a logistických centier.** V súčasnosti je v realizácii, resp. v rôznom štádiu prípravy celý rad týchto stavieb (napr. priemyselné parky v Rožňave, Poprade, Senici, Holíči, Trenčíne, zásobovacie centrum pri Senci a pod.). Napriek tomu, že ich výstavbu často sprevádzajú problémy ako nevyrovnané vzťahy s vlastníkmi pôdy, nedostatok peňazí na spolufinancovanie, či neuzatvorené predbežné zmluvy s budúcimi investormi, záujem obcí zvyšovať ekonomický potenciál regiónov touto cestou pretrváva, o čom svedčí rozsiahla evidencia lokalít v databáze SARIO.

Nadalej zostane investorsky zaujímavá výstavba obchodno-zábavných centier. Napr. vedúca developerská spoločnosť na slovenskom realitnom trhu - HB Reavis Group začiatkom januára rozbehla realizáciu druhej fázy projektu existujúceho nákupno – zábavného centra Aupark. Prestavbu a rekonštrukciu podstupuje obchodný dom v Bratislave – Ružinove, z ktorého bude po rekonštrukcii najväčšie shopping centrum na Slovensku so 100 tis. m²

úžitkovej plochy s názvom YOSARIA. Na tento rok je ohlásených viacero projektov mimo Bratislavy, napr. Aupark v Žiline, Košiciach a Trenčíne, Europa Shopping Center Banská Bystrica, Nákupno – zábavné centrum Tulip Martin, Spoločenský a nákupný areál Centro Nitra, Euro MAX Slovakia plánuje výstavbu obchodno-zábavných centier MAX v Nitre, Žiline a Prešove (ide o nákupno-zábavné centrá typu bratislavský Polus či Aupark).

Pokračovať bude aj výstavba administratívnych a polyfunkčných budov. Najmä v Bratislave sa v tomto roku začne s výstavbou nových architektonických dominánt – Eurovea financovaná developerskou spoločnosťou Ballymore Properties, City Business Center v investorstve HB Reavis Group, River Park, Viedenská brána a pod. Očakávame aj zvýšenie dopytu na stavby pre cestovný ruch a športové zariadenia.

Popri novej výstavbe predpokladáme zvýšenie objemov na rekonštrukciách, modernizáciách a obnove školských a zdravotníckych budov, budov slúžiacich na kultúrne a sociálne účely, ako i vodohospodárskych stavieb, na financovanie ktorých sa vo veľkej miere použijú prostriedky zo štrukturálnych fondov v rámci Operačného programu základná infraštruktúra.

5. Export stavebných prác

Ani dva roky po vstupe Slovenska do EÚ sa situácia v etablovaní stavebných firiem v zahraničí zásadne nezmenila a to i napriek tomu, že minimálne stredné a veľké firmy sa kvalitou práce dosahujúcou európsku úroveň ako i úrovňou organizácie a riadenia dokážu vyrovnáť so zahraničnou konkurenciou. Dôvodom je predovšetkým obmedzenie voľného pohybu pracovných síl z väčšiny nových členských štátov EÚ, ktoré pri ich vstupe v roku 2004 zaviedlo dvanásť z pätnástich predchádzajúcich členských štátov. Výnimku tvorilo Írsko, Veľká Británia a Švédsko. V minulých dňoch oznámili úmysel sa k nim pripojiť Fínsko, Portugalsko a Španielsko. Naopak, napr. Nemecko, Rakúsko a Belgicko chcú obmedzenia ponechať. Iné krajiny, napr. Francúzsko mienia svoj trh postupne uvoľňovať, najskôr však pre pracovné odbory, v ktorých majú problémy so získaním pracovných síl.

V súčasnosti sa na zahraničných trhoch presadzujú najmä kapitálovo silné domáce stavebné firmy (napr. Doprastav), resp. firmy zahraničných majiteľov (napr. Skanska, ZIPP-Strabag). Najvýznamnejšími krajinami do ktorých bude smerovať vývoz kapacít v roku 2006 bude, vzhľadom na stále silne prepojený stavebný trh, Česká republika, ďalej Nemecko, Rusko, resp. ostatné krajiny bývalého Sovietskeho zväzu, Rakúsko ale i Fínsko a Taliansko kde sa napr. Skanska BS Prievidza zúčastňuje na výstavbe tunelov. Celkovo očakávame v exporte mierny nárast stavebných prác, spolu vo výške **cca 5,5 – 6,0 mld. Sk.**

6. Vplyv predikcie objemu stavebnej produkcie v roku 2006 na zamestnanosť

V nadväznosti na predpokladaný rast stavebnej produkcie vzrastie v roku 2006 aj zamestnanosť v stavebníctve. Za predpokladu, že produktivita práce zamestnanca sa zvýši oproti minulému roku o cca 3 % očakávame, že pri dosiahnutí minimálnej hranice objemu stavebnej výroby v stálych cenách roka 2000 (97,0 mld. Sk) sa zvýši počet zamestnancov o cca 2,2 tis. osôb. Pri dosiahnutí maximálnej hranice objemu stavebnej produkcie (103,2 mld. Sk) to bude predstavovať nárast zamestnanosti o 11,4 tis. osôb na takmer 154 tis. osôb.

Vzhľadom na doterajší vývoj štruktúry zamestnanosti predpokladáme, že tento nárast sa prejaví hlavne vo zvýšení počtu robotníkov na stavebných prácach.

Vývoj zamestnanosti od roku 2000 uvádzame v grafe č. 3. Z porovnania vývoja zamestnanosti vyplýva, že stav zamestnancov v stavebníctve sa oproti roku 2000 zvýši o 28 tis. osôb.

Vývoj zamestnanosti v stavebníctve (v tis. osobách)

Graf č. 3

Záver

Výsledky stavebníctva dosiahnuté za minulý rok vytvorili dobré predpoklady na jeho ďalší rast, aj keď podľa našich úvah dynamika rastu bude v roku 2006 miernejšia. Objemovo najsilnejším segmentom stavebného trhu bude bytová výstavba, hoci aktivity v tejto oblasti zostanú nižšie než vo vyspelých európskych krajinách. Značná časť investícií bude orientovaná do dopravnej infraštruktúry, kde sa dôležitým zdrojom investovania stávajú fondy Európskej únie. Po rokoch stagnácie očakávame rast objemov aj na výstavbe priemyselných objektov, prosperujúcou oblasťou zostane výstavba nebytových nevýrobných budov.

Zámerom odvetvia stavebníctva pre tento rok, ale aj roky nasledujúce bude dosiahnuť takú úroveň rozvoja, ktorá mu umožní presadiť sa v konkurencii krajín EÚ na domácom a zahraničnom trhu. Ekonomickým základom bude postupný rast HDP, rýchlejší rast produktivity práce ako miezd a podstatnejší rast zdrojov podnikateľskej sféry. Na úrovni stavebných podnikov dôležitú úlohu zohrá zvýšenie úrovne dosahovaného zisku stavebných podnikov. Hlavne v malých a stredných podnikoch pretrvávajúci nedostatok vlastného kapitálu stále sťažuje prístup k úverom, ako i pozíciu v súťažiach o zákazky, u ktorých sú vyžadované vysoké garancie, prípadne účasť na financovaní výstavby. Dôležitým faktorom bude aj vytvorenie rovnocenných podmienok pre slovenské firmy na zahraničných trhoch, hlavne na trhoch EÚ.

Záverom možno konštatovať, že slovenské stavebníctvo má z hľadiska predpokladaného dopytu po stavebných prácach v roku 2006 a v nasledujúcich rokoch reálnu šancu na vysoký rast produkcie, ale aj zamestnanosti.

